

کد درس: ۱۱۷

دروس پیش نیاز: ندارد	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: مبانی و اصول برنامه ریزی آموزشی عنوان درس به انگلیسی: Foundation and Principles of Educational Planning
	عملی			تعداد ساعت: ۳۲	
	نظری ★	اصلی			
	عملی	تخصصی			
	نظری	اختیاری			
	عملی				
	نظری				
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☒ ندارد					
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					

اهداف درس:

- با مفهوم برنامه آموزشی، برنامه ریزی آموزشی، برنامه ریزی برای توسعه آشنا شوند و نیز نسبت به ارتباط برنامه ریزی آموزشی با برنامه ریزی درسی شناخت حاصل کنند.
- با انواع برنامه ریزی آموزشی آشنا شوند.
- بتوانند مراحل برنامه ریزی آموزشی را بیاموزند و نظام آموزشی را ارزشیابی کنند و آن را به عنوان کار عملی انجام دهند.
- انتظار می رود ویژگیهای برنامه ریزی آموزشی در سطح آموزش و پرورش و برنامه ریزی در سطح دانشگاه و نیز تفاوتهای این دو قسم برنامه ریزی را درک کنند.
- در این درس ویژگیهای برنامه ریزی برای اصلاح و نوآوری در نظام آموزشی را خواهند فهمید.
- در این درس تحول در آموزش و پرورش و در سطوح مختلف فراکلان، کلان و خرد را مورد تجربه و تحلیل قرار خواهند داد.
- رویکردهای متداول در برنامه ریزی آموزشی را فرامی گیرند.
- الگوهای برنامه ریزی آموزشی را خواهند شناخت.
- کلیات و مراحل برنامه ریزی استراتژیک را خواهند آموخت.

سرفصل ها:

- مفهوم شناسی :

تبیین مفاهیم متداول در ادبیات برنامه ریزی آموزشی:

- برنامه آموزشی (**Educational Plan**) ، برنامه ریزی آموزشی (**Educational Planning**) ، برنامه درسی (**Curriculum**) برنامه تحصیلی (**Course of Study**) برنامه ریزی توسعه اقتصادی - اجتماعی، تفاوت برنامه ریزی آموزشی با برنامه ریزی درسی .

انواع برنامه ریزی آموزشی

برنامه ریزی از لحاظ طول مدت برنامه

برنامه ریزی از لحاظ مداخله دولت مرکزی

برنامه ریزی ارشادی (**Directive Planning**)

برنامه ریزی دستوری (**Indicative planning**)

- فرایند برنامه ریزی آموزشی :

تحلیل موقعیت نظام آموزشی

شناسایی سیاستهای آموزشی

انتخاب اهداف آموزشی

انتخاب راهبردها

تهیه برنامه عمل

اجرا، نظارت، ارزشیابی و اصلاح برنامه

- سطوح برنامه ریزی آموزشی

برنامه ریزی در سطح دانشگاه

برنامه ریزی در سطح ابتدایی و دبیرستان

تفاوت برنامه ریزی در سطح دانشگاه با برنامه ریزی در سطح ابتدایی و دبیرستان

- برنامه ریزی برای اصلاح و نوآوری آموزشی

توجیه^۴ و تبیین ضرورت اصلاح :

تعیین قلمرو اصلاح یا نوآوری

ایجاد تشکیلات سازمانی^۵ برای اجرای اصلاحات و نوآوری

انجام مطالعات و تحقیق^۶ :

تهیه پیش نویس طرح^۷ اصلاحی

نظر خواهی از گروههای ذیربط، ذیصلاح و ذینفع در ارتباط با طرحهای اصلاحی

اجرای آزمایشی^۸

اجرای سراسری

- رویکردهای تحول در آموزش و پرورش

رویکرد تحول در سطح فراکلان

۱- Justification -

۲- Organizational Set- up

۳-- Conducting Research and Studies

۴ - Preparing Draft

۵- Pilot Project

رویکرد تحول در سطح کلان

رویکرد تحول در سطح خرد

- اصول برنامه ریزی آموزشی

اصول مربوط به تهیه برنامه

اصول مربوط به اجرای برنامه

اصول مربوط به نظارت و ارزشیابی برنامه

- مبانی برنامه ریزی آموزشی

مبانی اقتصادی برنامه ریزی آموزشی

مبانی اجتماعی برنامه ریزی آموزشی

مبانی فرهنگی و سیاسی برنامه ریزی آموزشی

- رویکردهای برنامه ریزی آموزشی

رویکرد تقاضای اجتماعی

رویکرد برنامه ریزی نیروی انسانی

رویکرد هزینه - فایده

- الگوهای برنامه ریزی آموزشی

الگوی عقلایی

الگوی تعاملی

- برنامه ریزی استراتژیک

مفروضات برنامه ریزی استراتژیک

ویژگیهای برنامه ریزی استراتژیک

ارزشیابی:

پروژه	آزمون های نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی	نوشتاری		
	★	★		

ارزشیابی در این درس مبتنی بر آزمون نوشتاری و انجام کار عملی است. منظور از کار عملی این است که دانشجویان،

یک مؤسسه آموزشی (اعم از یک مؤسسه آموزش عالی یا یک دبیرستان) را انتخاب کنند و با مراجعه به وب سایت مؤسسه

موردنظر، جنبه هایی از ابعاد آموزشی این مؤسسه را از منظر برنامه ریزی آموزشی مورد بررسی قرار دهند. به عنوان مثال، نرخ ماندگاری، نرخ ارتقاء متوسط طول تحصیل و مانند اینها را در یک دوره زمانی معین محاسبه کنند و عملکرد مؤسسه را مورد ارزشیابی قرار دهند.

بنا به تشخیص و تصمیم استاد، ۲۵ درصد از کل نمره این درس، به کار عملی اختصاص خواهد یافت.

منابع اصلی:

- مشایخ، فریده (۱۳۹۱). دیدگاه‌های نو در برنامه‌ریزی آموزشی. چاپ دوازدهم. تهران: انتشارات سمت.
- محسن پور، بهرام (۱۳۹۲). مبانی برنامه‌ریزی آموزشی. چاپ یازدهم. تهران: انتشارات سمت.

منابع برای مطالعه بیشتر:

- نفیسی، عبدالحسین (۱۳۸۲). دانشنامه اقتصاد آموزش و پرورش، سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی آموزش عمومی. جلد دوم. انتشارات پژوهشکده (پژوهشگاه) تعلیم و تربیت.
- کافمن، راجر؛ هرمن، جری (۱۳۷۴). برنامه‌ریزی استراتژیک در نظام آموزشی، بازاندیشی، بازسازی، ساختارها، بازآفرینی. ترجمه بازرگان، عباس، مشایخ، فریده. انتشارات مدرسه چاپ اول.
- مشاوران یونسکو (۰). فرایند در برنامه‌ریزی آموزشی. ترجمه دکتر فریده مشایخ. انتشارات مدرسه.
- وادی، حداد و تری دامسکی (۱۳۷۹). فرایند برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری در آموزش و پرورش (یک چهارچوب کاربردی). ترجمه غلامرضا گرائی‌نژاد و رخساره کاظم. انتشارات سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور چاپ اول.
- کارلسون، رابرت وی؛ آکرمن، گری (۱۳۷۴). برنامه‌ریزی آموزشی (مفاهیم-استراتژی‌ها-اقدامات). ترجمه غلامعلی سرمد. انتشارات مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی. چاپ اول.

منابع خارجی:

دانشجویان می‌توانند با مراجعه به وبگاه مؤسسه بین‌المللی برنامه‌ریزی آموزشی به کتاب‌های متعددی که وسیله این مؤسسه تهیه شده است دسترسی پیدا کنند.

International Institute for Educational Planning. UNESCO